

भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर
यांच्या १२५ व्या जयंती वर्षानिमित्त
राज्यात मागासवर्गीय मुलींसाठी नवीन
५० शासकीय वस्तिगृह सुरु करणे
बाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: बीसीएच-२०१५/प्र.क्र.४११/बांधकामे
कक्ष क्र.१४०, पहिला मजला, मंत्रालय विस्तार,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु मार्ग
मुंबई- ४०० ०३२
तारीख: १६ डिसेंबर, २०१५,

वाचा:-

- १) शासन निर्णय, सा.न्या.व वि.स.वि.क्र.बीसीएच-२००५/प्र.क्र.५५४/मावक-४, दि.२८.७.२००७
- २) शासन निर्णय, सा.न्या.व वि.स.वि.क्र.सान्यावि-२००५/प्र.क्र.१६३/बांधकामे, दि.९.१०.२०१५
- ३) आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांचे पत्र क्र.सकआ/शावगृ/प्रस्ता.नवीन५०मुलींची/ शावगृहे/
का-५अ/२०१५-१६/२६४४, दिनांक २४.११.२०१५

प्रस्तावना:-

१. एकविसाव्या शतक हे स्पर्धात्मक युग असुन त्यामध्ये मागासवर्गीयांना टिकून रहाणे, इतर मुलांशी स्पर्धा करणे व आवश्यक ते कौशल्य आणि गुणवत्ता साध्य करणे आवश्यक आहे. मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिक दृष्ट्या विविध क्षेत्रात मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना स्पर्धेला तोंड देता यावे आणि शैक्षणिक दृष्ट्या त्यांची उन्नती व्हावी या दृष्टीकोनातून सामाजिक न्याय विभागामार्फत राज्यात सध्या ३८१ वस्तिगृहे कार्यरत आहेत. या वस्तिगृहांमध्ये विद्यार्थ्यांना निवास, भोजन, निर्वाह भत्ता, शैक्षणिक साहित्य इत्यादी सुविधा उपलब्ध करून त्यांना दर्जात्मक शिक्षण घेता घ्यावे हा उद्देश साध्य करण्यासाठी शासन प्रयत्नशील आहे.

२. उत्तरोत्तर होणाऱ्या शिक्षणाचा प्रसार व शिक्षणाची जागृती विचारात घेता मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणाच्या प्रमाणात वाढ झाली आहे. मागासवर्गीय मुला / मुलींसाठी जिल्हा व तालुका

स्तरावर राहण्याची सोय नसल्यामुळे व पुढील खर्च परवडत नसल्यामुळे ते वंचित राहू नयेत, तसेच त्यांना शिक्षणाची संधी उपलब्ध व्हावी म्हणून राज्यात सामाजिक न्याय विभागामार्फत शासकीय वसतिगृह कार्यरत आहेत. सध्या कार्यरत असलेल्या ३८१ शासकीय वसतिगृहांपैकी मुलींसाठी १६१ वसतिगृहे कार्यरत आहेत. मुलींच्या शिक्षणाचा प्रसार व त्यांची शिक्षण घेण्याची इच्छा पाहता ही वसतिगृहे अपुरी पडत असल्याचे निर्दर्शनास आले आहे.

३. या सर्व बाबींचा विचार करून, भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या १२५ व्या जयंती वर्षा निमित्ताने राज्यामध्ये मागासवर्गीय मुलींना शिक्षण घेणे सोयीचे व्हावे, म्हणून मुलींसाठी विभागीय स्तरावर ७ आणि जिल्हा व तालुकास्तरावर ४३ अशी एकूण ५० नवीन शासकीय वसतिगृहे सुरु करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

(१) राज्यातील मागासवर्गीय मुलींच्या शिक्षणाची सोय व्हावी म्हणून, शासकीय वसतिगृह सुरु करण्याच्या धोरणानुसार राज्यात मुलींसाठी विभागीय स्तरावर ७ आणि जिल्हा व तालुकास्तरावर ४३ अशा परिशिष्ट “अ” मध्ये नमूद केलेल्या एकूण ५० ठिकाणी मागासवर्गीय मुलींसाठी नवीन शासकीय वसतिगृहे सुरु करण्यास शासन मान्यता देत आहे.

(२) मागासवर्गीय मुलां / मुलींसाठी शासकीय वसतिगृहांकरिता दिनांक १६ मे १९८४ अन्वये नियमावली तयार करण्यात आली असून, सदर नियमावली वेळोवेळी करण्यात आलेल्या सुधारणेसह या वसतिगृहां-साठी लागू राहिल.

(३) या वसतिगृहांतील प्रवेशित मुलींसाठी प्रचलित कार्यपद्धतीनुसार ठेका पद्धतीने भोजनाची व्यवस्था केली जाईल.

(४) विभागीय स्तरावरील मुलींची वसतिगृहे ही २५० क्षमतेची आणि जिल्हा व तालुका स्तरावरील वसतिगृहे ही १०० क्षमतेची असतील.

(५) विभागीय, जिल्हा व तालुका स्तरावरील वसतिगृहांची व्यवस्था पाहणेसाठी प्रत्येक वसतिगृहासाठी नियमित व कंत्राटी पदे निर्माण करण्याची कार्यवाही स्वतंत्रपणे करण्यात येईल.

(६) सदरील मुलींच्या शासकीय वसतिगृहांचा दर्जा, व्यवस्थापन आणि गुणवत्ता कायम राखली जावी यासाठी त्यांची नियमित तपासणी करण्यासाठी समाज कल्याण आयुक्तालय आणि प्रादेशिक उप आयुक्त,

समाज कल्याण, सहायक आयुक्त, समाजकल्याण यांच्या स्तरावरील निरीक्षक, लेखाधिकारी यांचा समावेश असलेले स्वतंत्र तपासणी पथक निर्माण केले जाईल.

(७) मुलींसाठीची सर्व शासकीय वस्तिगृहे ही सुसज्य अशा शासकीय इमारतीमध्ये कार्यरत करण्याचा शासन मानस असून, ही वस्तिगृहे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या १२५ व्या जयंती निमित्ताने “खास बाब” म्हणून सुरु करण्यात येत आहेत. त्याअनुषंगाने संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी वस्तिगृहांकरीता प्राधान्याने शासकीय जमीन उपलब्ध करून देण्याबाबत त्वरेने कार्यवाही करावी.

(८) या शासकीय वस्तिगृहांच्या नवीन इमारत बांधकामाकरीता शासकीय जमीन उपलब्ध झाल्यानंतर सार्वजनिक बांधकाम विभागाने तात्काळ बांधकामाचा आराखडा व कामाचे अंदाजपत्रक तयार करून सविस्तर प्रस्ताव आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी शासनास सादर करावा. सदरील वस्तीगृहांचे बांधकाम त्वरेने हाती घेण्याच्या दृष्टीने, नियोजित बांधकामाचा नकाशा/आराखडा तयार करण्यासाठी विहीत कार्यपद्धती अनुसरून खाजगी वास्तुशास्त्रज्ञाची नेमणुक करण्याची मुभा आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांना राहील.

(९) नवीन वस्तीगृहाच्या इमारत बांधकामास प्रशासकीय मान्यता देण्यात आल्यानंतर आवश्यक निधी सदरील वस्तीगृहाच्या इमारत बांधकामासाठी उपलब्ध करून दिला जाईल.

(१०) एकविसाव्या शतकातील स्पर्धात्मक युगास सामोरे जाण्यासाठी मुलींच्या वस्तिगृहांमध्ये संगणक लॅब, वाय-फाय सुविधा, अभ्यासिका व स्पर्धा परिक्षा केंद्र, ग्रंथालय, मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांच्या सांस्कृतिक गुणांचा विकास होणेसाठी व कौशल्य विकास विशेष मार्गदर्शनासाठी स्वतंत्र हॉल इ. व्यवस्था/सुविधा या वस्तिगृहांमध्ये पुरविण्यात येईल.

(११) सदरील वस्तिगृहांतील मुलींसाठी अभ्यासाकरीता टेबल-खुर्ची, पुस्तके व वहया इ.सहित्य ठेवण्या साठी कपाट, कॉट, गादी, उशी, आंथरुण, पांघरुण, बेडशीट, ब्लॅकेट, इ. सुविधा पुरविण्यात येतील.

(१२) ज्या मुली स्पर्धा परिक्षा केंद्रामध्ये प्रवेशित असतील अशा मुलींसाठी ५ जागा गुणवत्तेनुसार या वस्तिगृहांमध्ये राखीव असतील.

(१३) या वस्तिगृहामध्ये निर्माण होणारी पदे विशेषत्वःने महिला उमेदवारांमधून भरली जातील.

(१४) विभागीय स्तरावरील वसतिगृह प्रमूख आणि जिल्हा व तालुका स्तरावरील वसतिगृह प्रमूख / गृहपाल यांचे वेतन व इतर कर्मचाऱ्यांचे वेतन तसेच वसतिगृहाचा खर्च मंजूर तरतुदीतुन भागविण्यासाठी संबंधित वसतिगृहाचे “गृहपाल” यांना “आहंरण व संवितरण अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

(१५) मुलींची सदरील वसतिगृहे ही डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या १२५ व्या जयंती निमित्ताने तात्काळ सुरु करावयाची असल्याने, ज्या ठिकाणी शासकीय जमीन वा शासकीय इमारत उपलब्ध होणार नाही, त्याठिकाणी शासकीय जागा/इमारत उपलब्ध होईपर्यंत सा.बां.वि.च्या प्रचलित भाडेदराने आवश्यक चटई क्षेत्रफळाची इमारत भाडेतत्वावर उपलब्ध करून, त्यामध्ये शासन मान्यतेने मुलींचे वसतिगृह सुरु करण्याचा प्रस्ताव आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी शासनास पाठवावा.

(१६) सदरील मागासवर्गीय मुलींच्या नवीन ५० वसतिगृहासाठी होणारा खर्च हा “मागणी क्र. एन-०३, मुख्य लेखाशीर्ष - २२२५ - अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण, ०१-अनुसूचित जातीचे कल्याण, ७८९- अनुसूचित जाती घटक योजना, ०२ - भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांची १२५ वी जयंती साजरी करणे, (योजनांतर्गत -दत्तमत्त) लेखाशीर्ष - २२२५ डी ८२३” या लेखाशीर्षाखाली सन २०१५-१६ मध्ये करण्यात आलेल्या तरतुदीमध्युन खर्ची टाकण्यात यावा.

४. हा शासन निर्णय हा दिनांक २२.९.२०१५ रोजी मा. मंत्रिमंडळाने घेतलेल्या निर्णयाच्या अनुषंगाने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदरहू शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.inया संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संकेताक २०१५१२०४९७१३१४७६२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(चंद्रकांत ह.वडे)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभव, मलबार हिल, मुंबई

२. मा.मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
३. सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
४. मा.विरोधी पक्ष नेता, विधान सभा / विधान परिषद, विधानमंडळ, मुंबई/नागपूर
५. अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व प्रशासकीय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/ नागपूर
७. जिल्हाधिकारी, सर्व जिल्हे
८. आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे
९. महासंचालक, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे,
१०. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचानालय, मंत्रालय, मुंबई,
११. व्यवस्थापकीय संचालक, महात्मा फुले मागासवर्गीय विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई,
१२. व्यवस्थापकीय संचालक, साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठेविकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई,
१३. व्यवस्थापकीय संचालक, संत रोहिदास चर्माद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई,
१४. व्यवस्थापकीय संचालक, वसंतराव नाईकविमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई,
१५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्गीय वित्त आणि विकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई,
१६. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य अपंग आर्थिक विकास महामंडळ मर्यादीत, मुंबई,
१७. सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण विभाग,
१८. सर्व सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण विभाग,
१९. सर्व जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद,
२०. निवासी लेखा परिक्षक, मुंबई/ अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
२१. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
२२. निवड नस्ती (बांधकामे)

परिशिष्ठ-“अ”

(अ) मुलींची विभागीय स्तरावरील २५० क्षमतेची वस्तीगृहे

अ.क्र.	विभागाचे नांव	वस्तीगृहाचे ठिकाण	वस्तीगृहांची संख्या
१.	मुंबई विभाग	नवी मुंबई, जिल्हा ठाणे	१
२.	पुणे विभाग	कोथरुड, जिल्हा पुणे	१
३.	पुणे विभाग	कॅन्टोमेंट, जिल्हा पुणे	१
४.	नाशिक विभाग	नाशिक, जिल्हा नाशिक	१
५.	औरंगाबाद विभाग	औरंगाबाद, जिल्हा औरंगाबाद	१
६.	अमरावती विभाग	अमरावती, जिल्हा अमरावती	१
७.	नागपूर विभाग	नागपूर दक्षिण-पश्चिम, जिल्हा नागपूर	१

(ब) मुलींची तालुकास्तरावरील १०० क्षमतेची वस्तीगृहे

अ.क्र.	जिल्हा	वस्तीगृह तालुका	अ.क्र.	जिल्हा	वस्तीगृह तालुका
१.	ठाणे	विरार	२३	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद
२.	रत्नागिरी	रत्नागिरी	२४	अमरावती	दर्यापूर
३.	पुणे	खडकवासला, पुणे	२५	अकोला	अकोला
४.	पुणे	वडगांव (मावळ)	२६	यवतमाळ	यवतमाळ
५.	सातारा	सातारा	२७	यवतमाळ	उमरखेड
६.	सातारा	शिरवळ	२८	बुलडाणा	बुलडाणा
७.	सातारा	मायणी	२९	बुलडाणा	मोताळा
८.	सांगली	सांगली	३०	बुलडाणा	मलकापूर
९.	सोलापूर	माळशिरस	३१	नागपूर	हिंगणा
१०.	कोल्हापूर	कोल्हापूर	३२	नागपूर	नागपूर पुर्व
११.	कोल्हापूर	इचलकरंजी	३३	वर्धा	वर्धा
१२.	नाशिक	त्र्यंबकेश्वर	३४	भंडारा	भंडारा
१३.	अहमदनगर	संगमनेर	३५	भंडारा	लाखणी
१४.	अहमदनगर	लोणी	३६	चंद्रपूर	बल्लारपूर
१५.	औरंगाबाद	वाळुंज	३७	चंद्रपूर	ब्रह्मपूरी
१६.	औरंगाबाद	गंगापूर	३८	चंद्रपूर	चिमूर
१७.	जालना	मंठा	३९	गडचिरोली	गडचिरोली
१८.	लातूर	लातूर	४०	गोंदिया	गोंदिया
१९.	लातूर	जळकोट	४१	गोंदिया	सळकअर्जुनी
२०.	लातूर	अहमदपूर	४२	गोंदिया	मोरगांव अर्जुनी
२१.	हिंगोली	हिंगोली	४३	गोंदिया	देवरी
२२.	नांदेड	नांदेड			